

LF 2.7 – UDBRINGNINGSPERIODER FOR GØDNING

- tidligere krav 1.13

DELKRAV

LF 2.7.1	I perioden fra efter høst, dog senest 1. oktober, indtil 1. februar må der ikke udbringes flydende organisk gødning eller kvælstofholdig kunstgødning
LF 2.7.2	I perioden fra 1. september indtil 1. marts må der ikke udbringes flydende organisk gødning bortset fra ensilagesaft i flerårige afgrøder uden årlig høst.
LF 2.7.3	I perioden fra efter høst, dog senest 1. september, indtil følgende tidspunkter, må der ikke udbringes fast organisk gødning bortset fra have- og parkaffald og biokul: 1) 1. november på lerjord (JB-nr. 7-9) 2) 1. december på lerjord og humusjord (JB-nr. 5, 6, 10 og 11) 3) 1. februar på sandjord (JB-nr. 1-4)

UNDTAGELSER TIL KRAVET

Fra delkrav 1 gælder der følgende specifikke undtagelser:

I perioden fra efter høst til før 15. oktober må der udbringes flydende organisk gødning og kvælstofholdig kunstgødning på arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson.

I perioden fra efter høst indtil 1. oktober må der udbringes flydende organisk gødning og kvælstofholdig kunstgødning på arealer omfattet af nr. 1-3:

- 1) Etablerede, overvintrende fodergræsmarker, herunder marker med udlæg af græs eller kløvergræs udsået senest i forbindelse med forårssåningen. Undtagelsen omfatter dog ikke arealer med udlæg af græs eller kløvergræs i majs.
- 2) Arealer, hvor der den følgende vinter skal være vinterraps.
- 3) Arealer, hvor der senest 20. august etableres grøngødning med gul sennep, olieræddike eller blandinger heraf, og hvor der efterfølgende etableres sukkerroer, hvor der er indgået kontrakt med en sukkerfabrik om afsætning af sukkerroerne.

I perioden fra 1. oktober indtil 1. februar må der udbringes **rodfrugtvaskevand** med i alt op til 60 kg kvælstof pr. hektar og 50 mm pr. hektar svarende til 500 m³ pr. hektar på græsarealer udsået senest i forbindelse med forårssåningen, arealer med efterafgrøder af græs uden kvælstoffikserende afgrøder udlagt i foråret i vårafgrøder undtagen majs og arealer med flerårige energiafgrøder. Arealerne må ikke ompløjes eller nedvisnes før 1. februar i den planperiode, hvor rodfrugtvaskevandet er udbragt, og arealerne må ikke gødes med anden gødning eller afgræsses efter 1. september.

I perioden fra 1. oktober indtil 15. november må der udbringes **grønsaft** med maksimalt 20 kg kvælstof pr. hektar og 40 tons saft pr. hektar på etablerede græsarealer. Græsarealerne må ikke ompløjes før 1. februar.

På marker, der hovedsageligt er beliggende i kommuner, hvor der fra og med uge 30 og inden udgangen af uge 38 samlet set har været 30 pct. mere nedbør end klimanormalen 1961-1990 ifølge opgørelser fra DMI for ugerne 30-38, og hvor der fra og med uge 21 og inden udgangen af uge 38 samlet set har været mere

nedbør end klimanormalen for 1961-1990 ifølge opgørelser og definitioner fra DMI for ugerne 21-38, kan flydende organisk gødning udbringes indtil 15. oktober på arealer, der er omfattet af delkrav 3, nr. 1 eller 2. Miljøstyrelsen annoncerer på styrelsens hjemmeside, www.mst.dk, hvilke kommuner der det pågældende år er omfattet af denne undtagelse.

I perioden fra efter høst, dog senest 1. oktober, indtil 1. februar må andre afgrøder end vårsåede afgrøder tildeles kvælstofholdig kunstgødning. Vintersæd må dog alene tildeles kvælstofholdig kunstgødning i perioden fra efter høst indtil 1. oktober og højst i mængder op til 15 kg kvælstof pr. hektar, der skal tildeles i forbindelse med etableringen. Den ansvarlige for driften skal kunne dokumentere overholdelsen af dette ved opbevaring af en erklæring om tidspunktet for udbringningen og den udbragte mængde kvælstof. Den ansvarlige for driften skal opbevare dokumentationen i 5 år og fremvise den på forlangende i forbindelse med kontrol.

I perioden fra 1. september indtil 1. marts må der ikke udbringes flydende organisk gødning bortset fra ensilagesaft i flerårige afgrøder uden årlig høst.

Der kan udbringes ensilagesaft i perioden fra 1. november indtil 15. november. I perioden fra efter høst indtil 1. november må der udbringes ensilagesaft på bevoksede arealer eller på arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.

Fra delkrav 2 gælder der følgende specifikke undtagelser:

Begrænsningerne i adgangen til at udbringe flydende organisk gødning omfatter ikke restvand.

Begrænsningerne i adgangen til at udbringe gødning gælder ikke i væksthuse og lukkede systemer.

Fra delkrav 3 gælder der følgende specifikke undtagelser:

I perioden fra efter høst indtil 1. februar må andre afgrøder end vårsåede afgrøder tildeles kvælstofholdig kunstgødning. Vintersæd må dog alene tildeles kvælstofholdig kunstgødning i perioden fra efter høst indtil 1. oktober og højst i mængder op til 15 kg kvælstof pr. hektar, der skal tildeles i forbindelse med etableringen. Den ansvarlige for driften skal kunne dokumentere overholdelsen af dette ved opbevaring af en erklæring om tidspunktet for udbringningen og den udbragte mængde kvælstof. Den ansvarlige for driften skal opbevare dokumentationen i 5 år og fremvise den på forlangende i forbindelse med kontrol.

Der kan udbringes fast organisk gødning i perioden fra efter høst indtil før etablering af afgrøder på arealer, hvor der senest 1. september etableres græs, vinterraps, vintersæd eller grøngødning med gul sennep, olieræddike eller gul sennep og olieræddike forud for sukkerroer til fabrik.

Der kan udbringes spildevandsslam i perioden fra efter høst indtil 20. oktober på arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.

Fast organisk gødning, hvor den anvendte andel af det totale indhold i kvælstof efter reglerne i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning er mindst 90 pct., kan tildeles i samme omfang som kvælstofholdig kunstgødning nævnt i første afsnit under dette afsnit. Den ansvarlige for driften skal kunne dokumentere overholdelsen af dette ved opbevaring af en erklæring om produkt navn og den anvendte andel af det totale indhold af kvælstof i den organiske gødning, der er udbragt efter disse regler, tidspunktet for udbringningen og den udbragte mængde. Den ansvarlige for driften skal opbevare dokumentationen i 5 år og fremvise den på forlangende i forbindelse med kontrol.

FORMÅL

LF 2.7.1 - LF 2.7.3	Formålet er at nedbringe vandforurening forårsaget eller fremkaldt af nitrater, der stammer fra landbruget og at forebygge yderligere forurening af denne art. At beskytte menneskets helbred, de levende ressourcer og vandøkosystemerne.
---------------------	--

KRAVETS INDHOLD

Kontrollen bør særligt rettes mod forhold, hvor der er udbragt gødning uden for afgrødernes vækstsæson. Derudover skal kontrollen rettes mod tilfælde, hvor der konstateres risiko for forurening i forbindelse med udbringning af forskellige typer af gødning.

Med virkning fra 1. august 2022 blev den eksisterende mulighed for at tildele kunstgødning til vintersæd i efteråret udvidet til også at omfatte specialafgrøder (afgrænset i bekendtgørelsen som "andre afgrøder end vårsæd"). Desuden blev det tilladt at tildele forædlet organisk gødning med et udnyttelseskrav på mindst 90 pct. i samme omfang, som det er tilladt at tildele kunstgødning. Den ansvarlige for driften skal som dokumentation i 5 år opbevare en erklæring om tidspunktet for udbringningen og den udbragte mængde kvælstof og fremvise den på forlangende i forbindelse med kontrol.

KRAVETS RELEVANS

Kravet er relevant at kontrollere i perioder, hvor udbringning ikke er tilladt iht. ovenstående.

KONTROLMETODE

I forbindelse med forberedelsen af kontrollen er det begrænset, hvad du kan undersøge. Men du kan undersøge billedmaterialet for, om landbruger opbevarer husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft, restvand, affald eller kunstgødning og dermed, om der er mulighed for, at det anvendes på arealerne.

I forbindelse med kontrollen på stedet, tal med landbruger. Spørg ind til, hvilke gødningstyper han anvender på arealerne, og hvordan det udbringes. Kravet kontrolleres primært ved observation af udbringningen eller ved konstatering af udbringning på arealer, der ikke må udbringes på eller at det er udbragt uden for udbringningsperioderne.

I forhold til overtrædelser af betingelserne for udbringning af rodfrugtvaskevand og grønsaft i de særlige udbringningsperioder for disse typer af flydende affald indhentes kopi af orienteringskrivelse om hvilke arealer, der anvendes til udbringning heraf, og om de udbragte mængder og kvælstofindholdet hos den virksomhed, der har produceret rodfrugtvaskevandet eller grønsaften.

I forhold til kontrol af overholdelse af betingelserne for udbringning af kunstgødning og forædlet organisk gødning i efteråret i forbindelse med etablering af vintersæd eller som gødskning af specialafgrøder, skal der indhentes en erklæring fra jordbrugsvirksomheden om, at betingelserne herfor er overholdt.

Ved en mulig overtrædelse skal der være en angivelse af på hvilken mark/hvilket marknummer, overtrædelsen er konstateret med angivelse af marknummer og markbloknummer jf. markkort.

Billedokumentation er nødvendig med tydelig angivelse af type af gødning.

FOKUSSPØRGSMÅL TIL KONTROLBESØGET

Delkrav	Spørgsmål
LF 2.7.1- LF 2.7.3	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv hvilken type af gødning, der er udbragt uden for udbringningsperioden • Hvilken udbringningsperiode er gældende for denne type gødning? • Gælder der undtagelser for denne type gødning? • Hvornår er gødningen udbragt? Også set i forhold til den lovlige udbringningsperiode. • På hvor stort et areal er gødningen udbragt? • Er der risiko for afstrømning til vandmiljø? • Er der sket en forurening?

YDERLIGERE OPLYSNINGER TIL HØRINGSBREVET

Til dokumentation af overtrædelsen kan evt. bruges skærmpoints fra IMK af bl.a. ortofotos fra tidligere år, jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m.

EKSEMPLER PÅ OVERTRÆDELSER

Overtrædelse af delkrav LF 2.7.1:

- Udbringning af gylle d. 25. februar.

RETNINGSLINJER FOR VURDERING AF OVERTRÆDELSER

Betydningen af overtrædelsen skal altid vurderes i forhold til formålet med delkravet.

Delkrav LF 2.7.1 – LF 2.7.3

Alvor	<p><u>Generelt:</u> Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen skal altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold, fx om udbringningsperioderne for de enkelte gødningstyper ikke er overholdt, herunder om der er sket en forurening af grundvand eller overfladevand, eller om der er fremkaldt risiko herfor.</p> <p><u>Delkrav 1:</u> Ved vurderingen af alvoren af en overtrædelse kan det som udgangspunkt indgå, hvor stort området er, hvorpå den ulovlige udbringning af organisk gødning eller kvælstofholdig kunstgødning er foretaget. Ligeledes kan det inddrages i vurderingen af alvoren hvornår i forbudsperioden gødningen er udbragt.</p> <p><u>Delkrav 2:</u> Ved vurderingen af alvoren af en overtrædelse kan det som udgangspunkt indgå, hvor stort området er, hvorpå den ulovlige udbringning af</p>
--------------	---

organisk gødning, bortset fra ensilagesaft til flerårige afgrøder uden høst, er foretaget. Ligeledes kan det inddrages i vurderingen af alvoren hvornår i forbudsperioden gødningen er udbragt.

Delkrav 3: Ved vurderingen af alvoren af en overtrædelse kan det som udgangspunkt indgå hvor stort området er, hvorpå den ulovlige udbringning af fast gødning er foretaget. Ligeledes kan det inddrages i vurderingen af alvoren hvornår i forbudsperioden gødningen er udbragt.

Omfang	Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på ejendommen, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Vurdering af omfang kan afhænge af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden, hvor overtrædelsen finder sted.
Varighed	Varigheden af en overtrædelse kan som udgangspunkt vurderes ud fra hvor længe overtrædelsen har fundet sted.

EKSEMPLER PÅ FORMILDENDE OG SKÆRPEDE OMSTÆNDIGHEDER

Formildende	Udgangspunkt (hovedregel)	Skærpende
<ul style="list-style-type: none"> • At risikoen for forurening er minimal f.eks. ved: • At der er tale om en lille mængde gødning • At der er tale om udbringning kort før eller efter den lovlige udbringningsperiode • At der er tale om et lille areal 	<ul style="list-style-type: none"> • At risikoen for forurening er reel • At der er udbragt flydende organisk gødning eller kvælstofholdig kunstgødning uden for den tilladte periode • At der er udbragt flydende organisk gødning bortset fra ensilagesaft i flerårige afgrøder uden årlig høst • At der er udbragt fast organisk gødning i en periode hvor det ikke er tilladt 	<ul style="list-style-type: none"> • At der er konstateret en forurening f.eks. i form af afstrømning • At der er dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland osv. i området • At der er tale om et stort areal eller en stor mængde gødning